

Стара програма	Волощук Є. В.	Ніколенко О. М. і колектив	Богданець-Білоskalенко Н. І. і колектив
6 клас			
<p>Загалом: 20-25 творів, з яких 5-7 міфів, 3-4 байки, 2 романи, 4 оповідання, 4-5 віршів, 1-2 повісті.</p>	<p>Загалом: 23 твори, з яких 7 біблійних оповідей, 7 міфів, 4 байки, 7 віршів, 2 романи (уривки), 3 оповідання, 1 новела, 2 повісті</p>	<p>Загалом: 11 творів, з яких 2-3 міфи, 1 роман (розділи, уривки), 4 оповідання, 4 повісті</p>	<p>Загалом: 18-21 твір, з яких 3 міфи, 3 біблійні притчі, 1 уривок з Корану, 6 оповідань, 4-5 повістей, 2-3 вірші</p>
<p>1. Вступ (2 години) Література як вид мистецтва. Художній образ.</p> <p>2. Міфи народів світу (7 годин) Поняття про міф. Основні тематичні групи міфів (про створення і будову світу, про героїв, календарні та ін.). Відображення єдності людини й природи в міфах різних народів. Популярні міфологічні образи, сюжети, мотиви різних народів.</p> <p>Грецькі міфи. <u>Міф про Прометея.</u> <u>Міфи про Геракла (1-2 міфи).</u> <u>Дедал і Ікар.</u> <u>Нарцис.</u> <u>Пігмаліон і Галатея.</u> <u>Орфей і Еврідіка.</u> <u>Деметра і Персефона (3-4 за вибором учителя).</u></p> <p>Індійські міфи. <u>Творення.</u> <u>Про створення ночі.</u> <u>Про потоп.</u> <u>Про золоті часи (2-3 за вибором учителя).</u></p> <p>Єгипетські міфи. <u>Ра та Апоп.</u> <u>Міф про те, як Тефнут покинула Єгипет (1-2 за вибором учителя).</u></p> <p>3. Мудрість байки (3 години) Байка як літературний жанр, її характерні ознаки, особливості художньої будови, повчальний зміст.</p>	<p>Вступ. Художня література як мистецтво слова. Художній образ. Традиційні образи в національних літературах. Розмаїття літературних традицій. Роль літератури в пізнанні дійсності. Цифрові текстові джерела інформації та особливості їх опрацювання. Значення художньої літератури для самопізнання людини. Художня література з-поміж інших видів мистецтва.</p> <p>Частина 1. Біблійні перекази Біблійні «вічні образи». Засудження братовбивства й кровопролиття в історії про Каїна та Авеля. Новий початок земної історії в оповіді про Ноя та Великий потоп. Біблійне пояснення виникнення різних мов у сюжеті про вавилонську вежу. Підступність і зрада в історії Самсона та Даліли. Руйнівні сили людської душі та відповідальність за порушення моральних законів буття. Євангельські оповіді про Христа та його притчі. Розп'яття і Воскресіння Христа. Повчальний зміст та система образів притчі про сівача. Цінність</p>	<p>Вступ. Художня література і мистецтво. Специфіка художньої літератури як виду мистецтва, її подібність і відмінність від інших видів мистецтва. Художній образ, особливості його сприйняття. Роль перекладачів у залученні українських читачів до скарбниці світової літератури.</p> <p>Міфи на всі часи Поняття про міф, його відмінності від казки та легенди. Міфологія народів світу як джерело літературних сюжетів. Основні тематичні групи грецьких міфів. Грецькі міфи. <u>Міф про Прометея.</u> <u>Міф про Геракла (за вибором учителя).</u> <u>Дедал і Ікар.</u> <u>Орфей і Еврідіка.</u> (2-3 міфи за вибором учителя). Боги, герої і люди в давньогрецьких міфах. Найвідоміші міфологічні образи, сюжети, мотиви Стародавньої Греції.</p> <p>Пригоди і фантастика <u>Даніель Дефо (1660–1731) «Життя і незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо»*****</u> (2-3 розділи за вибором учителя) АБО</p>	<p>Вступ. Образна природа художньої літератури, її вплив на читача. Праця письменника і праця читача. Діалог з художнім текстом*.</p> <p>Міф Міфи Давньої Греції: <u>Міф про Олімп.</u> <u>Міф про Прометея.</u> <u>Подвиги Геракла.</u> <u>Деметра і Персефона (3 міфи на вибір учителя).</u> Боги і люди в давньогрецьких міфах. Найвідоміші міфологічні образи і сюжети.</p> <p>Священні книги людства Біблія. Із книг Старого Заповіту: <u>Створення світу.</u> <u>Всесвітній потоп.</u> Із книг Нового Заповіту: <u>Притча про блудного сина.</u> <u>Притча про доброго самарянина.</u> Духовна, історико-культурна і літературна цінність Біблії. Утвердження в біблійних міфах і притчах загальнолюдських моральних ідеалів. Теорія літератури. Притча. Біблійний сюжет.</p> <p>Коран. Із Сури 2. <u>«Про всемогутність Аллаха».</u> Коран – головна книга ісламу. Моральні настанови та принципи в Корані.</p>

Езоп. «Лисиця і виноград», «Вовк і Ягня», «Крук і Лисиця», «Мурашки й Цикада» (2-3 за вибором учителя). Поєднання конкретного і загального в байках Езопа. Утілення людських якостей (працелюбність, розум, хитрість, дурість, жорстокість, лінощі та ін.) в алегоричних образах. Мораль байок Езопа.

Жан де Лафонтен (1621 – 1695). «Зачумлені звірі». Новаторство Ж. де Лафонтена у жанрі байки. Людські вади в байці «Зачумлені звірі». Алегоричні образи твору.

Ж. Верн «П'ятнадцятирічний капітан», Р. Л. Стівенсон «Острів скарбів» (1 твір за вибором учнів)

Жуль Верн (1828–1905). «П'ятнадцятирічний капітан». Тема духовного випробування людини в романі Ж. Верна. Образ Діка Сенда, моральні якості героя, його мужність і людяність. Дік Сенд і його друзі. Дік Сенд і Негоро. Проблема рабства в романі. Описи природи.

Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Острів скарбів». Особливості розвитку пригодницького сюжету у творі. Система образів (Джим Хокінс і його товариші), пірат Сільвер та ін.). Моральні цінності.

Чарльз Дікенс (1812–1870). «Різдвяна пісня в прозі». Подорож у часі й просторі Скруджа. Динаміка образу Скруджа, причини його

прощення в притчі про блудного сина; інакомовний зміст образів батька, блудного сина та його брата. **Інваріантний компонент.** Каїн та Авель. Ной та Великий потоп. Вавилонська вежа. Самсон і Даліла. Розп'яття і Воскресіння Христа. Притча про сівача. Притча про блудного сина.

Варіативний компонент 1. Рекомендовані твори. **Притчі «Скарб у полі». «Багатій та бідняк» (1–2 на вибір учителя)**

Варіативний компонент 2. Старозавітні та євангельські перекази (1–2 на вибір учителя).

Частина 2. Злеті людської фантазії в міфах народів світу

2.1. Картина світу в міфах

Виникнення міфів та їхня роль у житті давніх людей. Осмислення законів природного та людського життя в образних картинах, що постають у міфах. Тематичні групи міфів. Міфології різних народів; їхні спільні сюжетні елементи та відмінності. Відмінності між міфом та казкою.

2.2. З давньогрецької міфології

Міфологія як основа культури давньогрецької цивілізації. Боги й герої міфів Еллади. Гуманістична сутність подвигу Прометея; символічне значення його постаті. Оспівування могутності людської природи в образі Геракла. Людські злеті й падіння в міфі про Дедала та

Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан» (2-3 розділи за вибором учителя) (1 твір за вибором учителя). Даніель Дефо. «Життя і незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо» (2-3 розділи за вибором учителя). Роман Д. Дефо – книга про безмежні можливості, творчу діяльність і стійкість людини у виключних обставинах. Утвердження в романі можливості гармонійного співіснування людини й природи, людей, що належать до різних культур. Роман Д. Дефо як початок світової «робінзонади».

Жуль Верн. «П'ятнадцятирічний капітан» (2-3 розділи за вибором учителя). Тема духовного випробування людини. Образ Діка Сенда, мужність і людяність героя. Дік Сенд і його друзі. Дік Сенд і Негоро. Проблема рабства в романі. Образи природи та ідея її пізнання у творі.

Чарльз Дікенс (1812–1870). «Різдвяна пісня в прозі». Подорож Скруджа у часі й просторі. Динаміка його образу, причини духовного переродження. Реальні та фантастичні елементи в сюжеті повісті. Значення образу Різдва у творі. Ознаки фольклору (казки, пісні) у творі.

Микола Васильович Гоголь (1809–1852). «Ніч перед Різдвом». Поетичність повісті «Ніч перед Різдвом». Українські народні традиції та звичаї у творі. Поєднання

Дитинство і мрії

О. Генрі (1862–1910). «Вожде червоношкірих»

Гра в «індіанців» як основа сюжету твору. Образи хлопчика і шахраїв; стосунки героя з батьками; несподіваний фінал.

Герберт Веллс (1866–1946). «Чарівна крамниця»****. Фантастичний світ в новелі; чарівні елементи і перетворення. Ідея – дива трапляються з тим, хто в них вірить.

К. Чапек (1890-1938) «Колекція марок». Важливість дитячих мрій для подальшого життя. Роль дружби у житті людини. Образ оповідача.

Подорожі літературних героїв у часі і просторі

Чарльз Дікенс (1812–1870) «Різдвяна пісня в прозі»

Подорож Скруджа у часі й просторі, його духовне переродження у різдвяну ніч. Фантастичні та фольклорні елементи в повісті

Микола Васильович Гоголь (1809–1852) «Ніч перед Різдвом».

Поетичність повісті «Ніч перед Різдвом». Українські народні традиції та звичаї у творі. Поєднання фантастичного і реального. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Гумор в повісті, особливості її мови. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін.; різдвяні символи; елементи казки).

Тема дорослішання і відповідальності

духовного переродження. Сюжет і композиція повісті. Значення образу Різдва у творі. Елементи фольклору (казки, пісні).

Микола Васильович Гоголь (1809–1852). «Ніч перед Різдрвом».

Народні традиції та звичаї у творі. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Роль фантастики в повісті. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін.; різдвяні символи; елементи казки).

5. Людські стосунки (12 годин)

Джек Лондон (1876–1916). «Жага до життя». Проблеми життя і смерті, дружби й зрадництва у творі. Характеристика героїв твору. Описи природи та їхня роль у тексті. Значення назви оповідання.

О. Генрі «Вождь червоношкірих», Анна Гавальда «35 кіло надії» (1 твір за вибором учителя).

О. Генрі (1862–1910). «Вождь червоношкірих». Гумористичний сюжет твору. Образи персонажів, засоби їх створення. Роль художніх деталей у творі.

Анна Гавальда (нар. 1970). «35 кіло надії». Теми школи, родини, життєвого покликання особистості. Грегуар Дюбоск на шляху дорослішання (переживання самотності й незрозуміння з боку інших, пошук власної духовної сутності та улюбленої справи). Складні випробування та їх роль у формуванні характеру підлітка. Образ дідуся Леона як моральний

Ікара. Критика егоїзму та самозакоханості в міфі про Нарциса.

2.3. З давньослов'янської міфології

Міфи та звичаї давніх слов'ян. Пояснення природних явищ у давньослов'янських міфах

Інваріантний компонент. 3

давньогрецької міфології. Прометей. Подвиги Геракла (1 оповідь). Дедал та Ікар. Нарцис. З давньослов'янської міфології. Сокіл-Рід. Прадуб. Білобог і Чорнобог.

Варіативний компонент 1.

Рекомендовані твори. 3 давньогрецької міфології. Подвиги Геракла. Пігмаліон і Галатея. Орфей та Еврідіка. Деметра й Персефона. З давньоіндійської міфології. Створення світу. Створення ночі. Потоп. Золоті часи.

З давньоєгипетської міфології. Ра та Апоп. Міф про те, як Тефнут покинула Єгипет (2–3 на вибір учителя).

З поетичних обробок міфів та легенд. **Генрі Водсворт Лонгфелло (1807–1882) «Пісня про Гаявату»** (розділ «Люлька згоди»).

Варіативний компонент 2. Міфи народів світу й літературні обробки міфів та легенд на вибір учителя (1–2 твори).

Частина 3. Людські чесноти й вади в дзеркалі байки

Особливості байки як літературного жанру. Повчальний зміст байок. Традиції фольклору й народного гумору. Видатні байкарі. Езоп (VI ст.

фантастичного і реального. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Гумор в повісті, особливості її мови. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін.; різдвяні символи; елементи казки).

Астрід Анна Емілія Ліндгрєн (1907 – 2002) «Міо, мій Міо» АБО Ульф Старк (1944-2017) «Чи вмієш ти свистати, Юганно?». «Маленька книжка про любов» (1 твір за вибором учителя).

Астрід Анна Емілія Ліндгрєн. «Міо, мій Міо». Доля хлопчика Буссе та його мрії, що допомагають здолати життєві негаразди й самотність. Чарівний світ і казкові образи твору. Перемога юного лицаря Міо (Буссе) над злими чарами. Друзі, сили добра, персонажі зі світу природи, які допомагають головному героєві. Віра в перемогу дружби та людяності у творі.

Ульф Старк. «Чи вмієш ти свистати, Юганно?». Проблеми самотності (дітей і дорослих), ставлення до людей похилого віку у творі. Образи дітей (Ульф, Берра) і дідуся Нільса, встановлення духовного зв'язку між ними. Світ добра, людяності, милосердя, який герої творять власноруч. Смісл назви твору. Значення символів (шовкова хустка, краватка, повітряний змії та ін.). **Ульф Старк. «Маленька книжка про любов».** Різдвяна історія в контексті історичного минулого. Зображення світу дитинства крізь призму

Антуан де Сент-Екзюпері (1900–1944) «Маленький принц»****

Вигаданий космос і живі людські стосунки і характери в повісті-казці. Діти і дорослі у творі. Осягнення героями головних життєвих цінностей: радості людського спілкування, краси і добра, вірності і відповідальності за все, що оточує. Прагнення зробити інших щасливими.

Джеймс Олдрідж (1918–2015) «Останній дойм»***

Драматичні пригоди батька та його сина-підлітка в пустелі поблизу Акулячої бухти, їхній шлях до порозуміння в умовах межової ситуації. «Доросла» самостійність Дейві, рішучість і мужність, які допомогли йому врятуватися і врятувати батька.

Прекрасне в житті і в літературі

Мацуо Басьо (1644–1694) Хайку.

Картини природи і почуття людини в хайку; лаконізм форми та широта художнього змісту.

Ярослав Сайферт «Гора Ржип» (1901–1986). Краса рідної природи; утвердження любові до батьківщини; роль антитези у вірші.

Рей Дуглас Бредбері (1920–2012)

«Усмішка». Проблема руйнування краси і цивілізації в оповіданні «Усмішка». Значення образів Тома і Джоконди у розкритті авторського задуму. Ідея особистої відповідальності у творі. Віра автора

приклад і опора для хлопчика. Відкритий фінал повісті.

Г. Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома», В. Короленко «Сліпий музикант», У. Старк «Чи вмієш ти свистати, Юганно?» (1 твір за вибором учителя).

Гарріст Бічер-Стоу (1811–1896). «Хатина дядька Тома». Проблема рабства і ставлення до людей різних рас і національностей у творі. Образи дядька Тома, Елізи, Джорджа Гарріса, Джорджа Шелбі, Евангеліни (Еви). Ідеї доброти, поваги до людини, мужності, толерантності. Викриття жорстокості й расової неприязні в романі.

Володимир Галактіонович Короленко (1853–1921). «Сліпий музикант». Пошук головним героєм (Петро Попельський) свого місця у світі. Тема мистецтва. Петро Попельський та Евеліна. Образ Максима Яценка, твердість його переконань, увага й повага до інших. Українська природа, народні образи й традиції в повісті.

Ульф Старк (1944–2017). «Чи вмієш ти свистати, Юганно?». Проблеми самотності (дітей і дорослих), ставлення до літніх людей у творі. Образи дітей (Ульф, Берра) і дідуса Нільса, встановлення духовного зв'язку між ними. Світ добра, людяності, милосердя, який герої творять власноруч. Сенс назви твору. Значення символів (шовкова хустка, краватка, повітряний змій та ін.).

до н. е.). **«Вовк і Ягня».** **«Лисиця і виноград».** **«Мурашки й цикада».** Езоп – засновник жанру байки у європейській літературі. Відтворення народної мудрості та моральних законів у байках Езопа. Езопівська мова. Байки Езопа як скарбниця сюжетів та образів світової літератури.

Жан де Лафонтен (1621–1695). «Зачумлені звірі». Стислі відомості про автора. Висміювання несправедливих суспільних законів та людських вад у байці «Зачумлені звірі». Алегоричний зміст центральних образів.

Інваріантний компонент. Езоп. «Вовк і ягня». «Лисиця і виноград». «Мурашки й цикада». Жан де Лафонтен. «Зачумлені звірі». **Варіативний компонент 1.** Федр. «Вовк і Ягня». Ігнацій Красицький. «Пан і пес» – на вибір учителя (1–2 твори).

Варіативний компонент 2. Байки на вибір учителя (1–2 твори).

Частина 4. Дивні мандрівки й відкриття душевних скарбів.

Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Острів скарбів» (уривки). Стислі відомості про автора. Історія написання роману «Острів скарбів». Сюжет пошуків піратських скарбів як основа історії морального загартування головного героя. Протиставлення Джима піратському ватажкові Сільверу; риси характерів обох героїв. Моральні перемоги

складних життєвих обставин (війна, туга за батьком, бідність, несправедливість). Родинні та шкільні стосунки у творі. Ідеї підтримки й любові, які допомагають людям вижити й морально встояти в скрутних обставинах.

Не здаватися в життєвих випробуваннях

Джек Лондон (1876–1916). «Жага до життя». Самовладання, воля до життя головного героя оповідання Дж. Лондона, його мужність у сутичках із суворою природою та життєвими обставинами. Збереження моральних переконань у моменти смертельної небезпеки. Роль пейзажних і портретних замальовок у відтворенні внутрішнього стану головного героя. Проблеми зрадиництва та духовної стійкості у творі.

Анна Гавальда (нар. 1970). «35 кіло надії». Теми школи, родини, життєвого покликання особистості. Грегуар Дюбоск на шляху дорослішання (болісне переживання самотності й нерозуміння з боку інших, пошук власної духовної сутності та улюбленої справи). Складні випробування та їх роль у формуванні характеру підлітка. Образ дідуса Леона як моральний приклад і опора для хлопчика. Відкритий фінал повісті.

Міхаель Андреас Гельмут Енде (1929–1995) «Джим Гудзик і машиніст Лукас» АБО **Крістіне Нестлінгер**

в силу мистецтва, яке здатне врятувати душу людини.

Для читання та обговорення (2-3 твори – на вибір учителя і учнів/учениць).

Астрід Анна Емілія Ліндгрен (1907–2002). «Міо, мій Міо». Доля хлопчика Буссе та його мрії, що допомагають здолати життєві негаразди й самотність. Чарівний світ і казкові образи твору. Перемога юного лицаря Міо (Буссе) над злими чарами. Друзі, сили добра, персонажі зі світу природи, які допомагають головному героєві. Віра в перемогу дружби та людяності у творі.

Ульф Старк (1944–2017). «Чи вмієш ти свистати, Юганно?». Проблеми самотності (дітей і дорослих), ставлення до людей похилого віку у творі. Образи дітей (Ульф, Берра) і дідуса Нільса, встановлення духовного зв'язку між ними. Світ добра, людяності, милосердя, який герої творять власноруч.

Міхаель Андреас Гельмут Енде (1929–1995). «Джим Гудзик і машиніст Лукас». Теми дружби, взаємодопомоги, поваги до представників різних рас, національностей, народів. Образи Джима Гудзика та Лукаса як позитивних казкових героїв, які сміливо вступають у боротьбу зі злом і насильством. Фантастичні та казкові елементи у творі.

Крістіне Нестлінгер (нар. 1936). «Конрад, або Дитина з бляшанки».

6. Поетичне бачення світу (6 годин)
Мацуо Басьо (1644–1694). Хайку.

Відображення японських уявлень про красу в поезії митця. Лаконізм форми та широта художнього змісту хайку. Зображення станів природи в ліриці М. Басьо. Роль художньої деталі. Підтекст.

Роберт Бернс (1759–1796). «Море в серці в верховині...». Ідея любові до батьківщини у вірші Р. Бернса. Антитеза (рідний край – чужина). Елементи фольклору (традиційні образи, постійні епітети, повтори та ін.).

Генрі Лонгфелло «Пісня про Гайавату» (1 розділ за вибором учителя) або Джанні Родарі «Листівки з видами міст» (1 твір за вибором учителя).

Генрі Лонгфелло (1807–1882). «Пісня про Гайавату» (1 розділ за вибором учителя). Міфи північноамериканських індіанців та їхнє втілення в поемі «Пісня про Гайавату». Елементи фольклору у творі (пісні, казки, легенди та ін.). Образ Гайавати. Ідеї миру, національного єднання, служіння народові.

Джанні Родарі (1920–1980). «Листівки з видами міст». Широта світу та його сприйняття ліричним героєм вірша. Листівки як символ широти світу й прагнення до його відкриття.

7. Образ майбутнього в літературі (4 години)

героїв твору. Тема справжніх і хибних скарбів у романі.

Чарлз Дікенс (1812–1870). «Різдвяна пісня в прозі». Стислі відомості про письменника. Час і місце дії в повісті. Викриття бездушного світу зиску. Подорож Скруджа в різдвяну ніч як шлях до переосмислення і зміни власного життя. Переродження Скруджа. Утвердження цінності любові, співчуття та доброти у творі. Композиція повісті. Фантастичні елементи в повісті.

Інваріантний компонент. Роберт Льюїс Стівенсон. «Острів скарбів» (уривки). Чарлз Дікенс. «Різдвяна пісня в прозі».

Варіативний компонент 1. Рекомендовані тексти. Льюїс Керрол «Аліса в Країні Див» (уривки). «Аліса в Задзеркаллі» (уривки). Жуль Верн. «П'ятнадцятирічний капітан» (уривки). Роберт Льюїс Стівенсон. «Чорна стріла» (уривки) (1 твір на вибір учителя).

Варіативний компонент 2. Твори про пригодницькі подорожі на вибір учителя (1 твір).

Микола Гоголь (1809–1852). «Ніч перед Різдвом». Стислі відомості про автора. Україна у творчості письменника. Загальна характеристика збірки «Вечори на хуторі біля Диканьки». Основні сюжетні лінії повісті «Ніч перед Різдвом». Образи Оксани та Вакули. Перемога світлих сил у повісті.

(нар. 1936) «Конрад, або Дитина з бляшанки» АБО Клаус Гагеруп (1946-2018) «Маркус і Діана» (1 твір за вибором учителя).

Міхаель Андреас Гельмут Енде. «Джим Гудзик і машиніст Лукас». Теми дружби, взаємодопомоги, поваги до представників різних рас, націй, національностей, народів. Образи Джима Гудзика та Лукаса як позитивних казкових героїв, які сміливо вступають у боротьбу зі злом і насильством. Роль фантастики у творі. Елементи казки. Моральні цінності, що утверджуються у творі.

Крістіне Нестлінгер. «Конрад, або Дитина з бляшанки». Незвичайність образу Конрада, риси його характеру. Конрад і його становлення у світі. Протиставлення очікувань дорослих та справжніх цінностей дитинства.

Клаус Гагеруп. «Маркус і Діана». Життєві проблеми й внутрішні комплекси тринадцятирічного Маркуса. Творча фантазія хлопчика як спосіб подолання самотності й невпевненості у собі. Родинні й шкільні стосунки у творі. Теми дружби, першого кохання, взаємодопомоги, пошуку взаєморозуміння підлітків із ровесниками й дорослими, набуття життєвого досвіду й мудрості.

Барви світової поезії
Мацуо Басьо (1644–1694). Хайку. Відображення японських уявлень про красу в поезії митця. Лаконізм форми та широта художнього змісту хайку.

Незвичайність образу Конрада, його становлення у світі. Протиставлення дорослого і дитячого світів.

Джеремі Стронг. (нар. 1949). «Гармидер у школі». Повість сучасного британського письменника як втілення учнівського ідеалу вчительки і навчання. Проблема розуміння між учнями і вчителями у творі. Гумор. Гіпербола.

Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). «Усмішка». Тривога за руйнування духовних цінностей в оповіданні «Усмішка». Образ Тома, його динаміка. Значення образу Джоконди для розкриття головної ідеї твору.

Роберт Шеклі (1928–2005). «Запах думок». Утвердження сили людської думки у творі. Духовне й фізичне випробування Кліві. Роздуми автора про майбутнє людини та людства. Гуманістичний зміст оповідання – віра в перемогу людського розуму.

8. Сучасна література. Зростання і взаємини зі світом (4 години) (1-2 твори за вибором учителя та учнів)

Астрід Анна Емілія Ліндгрєн (1907–2002). «Міо, мій Міо». Основні відомості про життя і творчість письменниці, популярність її творів у різних країнах. Моральні цінності у творчості А. Ліндгрєн. Образи головних героїв. Перемога добра над злом.

Міхаель Андреас Гельмут Енде (1929–1995). «Джим Гудзик і машиніст Лукас».

Фантастична країна Усландія та її мешканці (король, Лукас, пан Ермель, пані Ваас та ін.). Моральні цінності, що стверджуються у творі (дружба, кохання, сім'я, повага до інших, любов до батьківщини).

Крістіне Неслінгер (нар. 1936). «Конрад, або Дитина з бляшанки». Незвичайність образу Конрада, риси його характеру. Конрад і його становлення у світі.

Фольклорні традиції, гумор та фантастичні елементи у творі.

Інваріантний компонент. Микола Гоголь. «Ніч перед Різдом».

Варіативний компонент 1. Рекомендовані тексти. Микола Гоголь. Повісті із циклу «Вечори на хуторі біля Диканьки».

Варіативний компонент 2. Іншомовна література рідного краю: прозові твори про фантастичні й реальні мандрівки, оповідання про природу на вибір учителя (1 твір).

Частина 5. Краса природи та поезія серця

5.1. Українські пейзажі в німецькомовній поезії України

Історико-культурні передумови розвитку німецькомовної літератури на теренах України. Відомі німецькомовні поети Буковини. Українські пейзажі в ліриці буковинських поетів. Альфред Маргул-Шпербер. «Український степ». Стислі відомості про автора. Поетична картина українського степу. Йона Грубер. «Місяць». Стислі відомості про автора. Чарівні перетворення нічного пейзажу у вірші.

Інваріантний компонент. Альфред Маргул-Шпербер. «Український степ».

Йона Грубер. «Місяць». Варіативний компонент 2. Іншомовна література рідного краю: вірші про природу на вибір учителя (1–2 твори).

5.2. Тонкий пензлик для хайку

Зображення станів природи в ліриці М. Басьо. Роль художньої деталі. Підтекст.

Роберт Бернс (1759–1796). «Моє серце в верховині...». Ідея любові до батьківщини у вірші Р. Бернса Антитеза (рідний край – чужина). Елементи фольклору (традиційні образи, постійні епітети, повтори та ін.).

Генрі Лонгфелло (1807 –1882). «Пісня про Гайавату» («Люлька згоди»).

Міфи північноамериканських індіанців та їхнє втілення в поемі «Пісня про Гайавату». Елементи фольклору у творі (пісні, казки, легенди). Образ Гайавати. Ідеї миру, національного єднання, відданого служіння народові.

Замислюємося про майбутнє

Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). «Усмішка». Проблема руйнування духовних цінностей в оповіданні «Усмішка». Образ Тома, його розвиток під впливом подій, мимовільним учасником яких він стає. Значення образу Джоконди для розкриття авторського задуму. Ідея особистої відповідальності у творі. Віра автора в силу мистецтва, яке здатне врятувати душу людини та світ.

Роберт Шеклі (1928–2005). «Запах думок». Фантастичний світ оповідання. Духовне й фізичне випробування головного героя (Кліві). Уславлення могутності,

9. Підсумки (2 години)

Узагальнення і систематизація навчального матеріалу.

Мацуо Басьо (1644–1694). Стислі відомості про автора. Місце хайку в японській культурі. Особливості побудови та сприйняття хайку. Зв'язок між природою та людським життям. Лаконізм, інакомовний зміст та роль промовистої художньої деталі.

Інваріантний компонент. Мацуо Басьо. Хайку «Старий ставок!». «Метелик літає». «Квітучі сливи». «Тиха місячна ніч». «Все вибілів ранковий сніг».

Варіативний компонент 1. Рекомендовані тексти. Мацуо Басьо. Хайку. (2–3 твори на вибір учителя). Варіативний компонент 2. Хайку різних поетів на вибір учителя (2–3 твори).

Частина 6. Хибні та справжні цінності людського життя.

6.1. Шлях до себе.

Джек Лондон (1876–1916). «Жага до життя». Стислі відомості про автора. Джек Лондон – відкривач Американської Півночі в літературі. Історичне тло повісті «Жага до життя». Фізичні та моральні випробування головного героя повісті «Жага до життя». Його стосунки з природою. Моральний зміст боротьби за життя. Тема зради у творі.

6.2. Шлях у суспільстві

О. Генрі (Вільям Сідні Портер, 1862–1910). «Останній листок»**.

Стислі відомості про автора. Герої новел О. Генрі та їхні пошуки щастя.

розуму та інтуїції людини, її здатності не схилитися в екстремальних ситуаціях.

Підсумки

Види художніх образів у прочитаних художніх текстах і медіатекстах. Актуальна проблематика класичних і сучасних творів. Міфологічні образи і сюжети, їх утілення в різних видах мистецтва. Фантастика та її роль у художній літературі. Моральні якості літературних героїв та героїнь у життєвих випробуваннях. Засоби художньої виразності у поетичних і прозових творах. Сучасні ресурси зарубіжної літератури для учнів (друковані, цифрові).

Особливості побудови новел письменника, специфіка щасливого фіналу в його творах. Центральні персонажі новели «Останній листок», стосунки між ними. Гуманістична сутність вчинку художника Бермана. Функції художніх деталей та «щасливого фіналу» в творі. Роль художньої деталі.

6.3. Шлях до культури.

Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). «Усмішка». Стислі відомості про автора. Сатиричне викриття руйнівних наслідків науково-технічного прогресу. Критика бездуховного суспільства майбутнього та його протиставлення культурним досягненням минулого. Моральні якості Тома. Символічний зміст картини Джоконди в оповіданні. Іронія у творі.

Інваріантний компонент: Джек Лондон. «Жага до життя». О. Генрі. «Останній листок». Рей Дуглас Бредбері. «Усмішка».

Варіативний компонент 1.

Рекомендовані тексти. Володимир Короленко «Сліпий музикант». О.Генрі. «Вождь червоношкірих». Рей Дуглас Бредбері. «Вельд». Роберт Шеклі (1928–2005). «Запах думки» (1–2 твори на вибір учителя).

Варіативний компонент 2. Сатиричні, реалістичні та фантастичні оповідання (1–2 твори).

6.4. Бестселери дитячої літератури XX–XXI ст.

Астрід Ліндгрєн (1907–2002). «Міо, мій Міо» (фрагменти). Стислі відомості про авторку. Тематика її творів та особливості зображення дитячого світу в її творах. Сенс випробувань головного героя; зображення його внутрішнього світу. Фантастичні елементи в казці.

Інваріантний компонент. Астрід Ліндгрєн. «Міо, мій Міо» (фрагменти).

Варіативний компонент 1.

Рекомендовані тексти. Астрід Ліндгрєн. «Пєппі Довгапанчоха». «Брати Лев'яче Серце». Крістіне Нєстлінгер. «Конрад, або Дитина з бляшанки». Міхаєль Андреас Гєльмут Енде. «Джим Гудзик і машиніст Лукас».

Варіативний компонент 2. Популярні дитячі літературні твори ХХ–ХХІ ст. (1–2 на вибір).